

HANDLEIDING

digitale les

the Amsterdam Dungeon

De digitale les van The Amsterdam Dungeon neemt leerlingen uit groep 8 van het basisonderwijs en leerlingen uit de onderbouw van het voortgezet onderwijs mee terug in de tijd. In de les wordt 500 jaar aan duistere geschiedenis van Amsterdam behandeld. De leerlingen zullen het een en ander leren over heksenvervolging, de VOC, het Galgenveld en de Gouden Eeuw.

The Amsterdam Dungeon is een spannende attractie, gelegen op het Rokin in Amsterdam. In 12 shows van elk ongeveer zeven minuten, gespeeld door 10 acteurs, beleven bezoekers de duistere kant van de Amsterdamse geschiedenis.

The Amsterdam Dungeon is spannend en leuk, maar vooral ook leerzaam. De digitale les is geschikt als verdieping bij geschiedenis, drama of beeldende vorming en ter voorbereiding op een bezoek aan The Amsterdam Dungeon.

De les bestaat uit een welkomstfilmpje, vier thema's (marteling, de donkere kant van de Gouden Eeuw, rechtspraak en geneeskunde) met filmpjes, informatie en opdrachten en de afsluitende test. *Heb jij stalen zenuwen?*

DE LES

Start de digitale les op youngcrowds.nl/dungeon. De leerlingen zien een tijdlijn met daarop zes belangrijke gebeurtenissen waaraan in de les aandacht wordt besteed. Test de voorkennis van de klas. Over welke onderwerpen kunnen de leerlingen al iets vertellen voordat ze aan de les beginnen?

Klik op rechtsonder om het openingsfilmpje te bekijken.

Rechter Fargos vertelt de leerlingen wat hen te wachten staat. Klik na het kijken op het kruisje rechtsboven om terug te gaan naar de les.

Klik op om de les te starten.

Weten de leerlingen wat ze hier zien? Door te klikken op de cirkels in de afbeelding, komen ze meer te weten over de moord op Willem van Oranje door Balthasar Gerards in 1584.

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

DIGITALE LES AMSTERDAM DUNGEON

KLIK, LEER EN HUIJER

Opdracht
Kijk dit filmpje. Als je durft...

MARTELING

Klik op om het filmpje te starten. De beul vertelt over zijn 'werk' en zijn favoriete martelwerktuigen.

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

DIGITALE LES AMSTERDAM DUNGEON

KLIK, LEER EN HUIJER

Opdracht
Balthasar Gerards werd het speeltje van de beul, nadat hij gepakt was voor de moord. Drie dagen lang kreeg hij allerlei absurde marteltechnieken te verduren, in de hoop dat hij zou vertellen waarom hij Willem had doodgeschoten.

Wat deed de beul NIET bij Balthasar?

☐ Schoenen van hondenleer bij hem aandoen en hem dan naast een vuur zetten zodat die schoenen heel erg klinken en zijn voetzolen verbranden	☐ Gewichten aan zijn tenen hangen
☐ Brandende fakkeels onder zijn oksels houden	☐ Naalden onder zijn nagels steken
☐ Zijn tong afsnijden	☐ Zijn handen aan zijn voeten vast binden
☐ Zijn wonden inmeren met honing, die een geit eraf moest likken	☐ Hem slaan met roeden (een soort takken)

MARTELING DILEMMA

Balthasar Gerards werd drie dagen gemarteld na de moord op Willem van Oranje. De leerlingen zien acht manieren die beulen gebruikten om mensen aan de praat te krijgen. Welke gebruikte de beul niet bij Balthasar? Als de leerlingen het juiste antwoord aanklikken, verschijnt in het groen een uitleg in beeld. Klikken ze op de verkeerde straf, dan verschijnt er een kruis.

ANTWOORD:

Zijn tong afsnijden. Dit deed de beul niet omdat hij wilde horen waarom Gerards Willem van Oranje doodgeschoten had en zonder tong kun je niet praten.

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

De leerlingen zien een martelwerktuig en eronder drie namen. Ze slepen de juiste naam naar de foto. Als de leerlingen het juiste antwoord kiezen, verschijnt in het groen een uitleg in beeld. Klikken ze op de verkeerde naam, dan verschijnt er een kruis.

ANTWOORDEN:

duimschroeven, judasstoel, schandpaal

EXTRA:

Discussieopdracht

De Middeleeuwse marteltechnieken zijn afgeschaft, maar nog steeds worden mensen ondervraagd om de waarheid boven tafel te krijgen. Wat mag er volgens de leerlingen wel of niet tijdens een verhoor? Waarom? Spoor de leerlingen aan hun mening goed te onderbouwen.

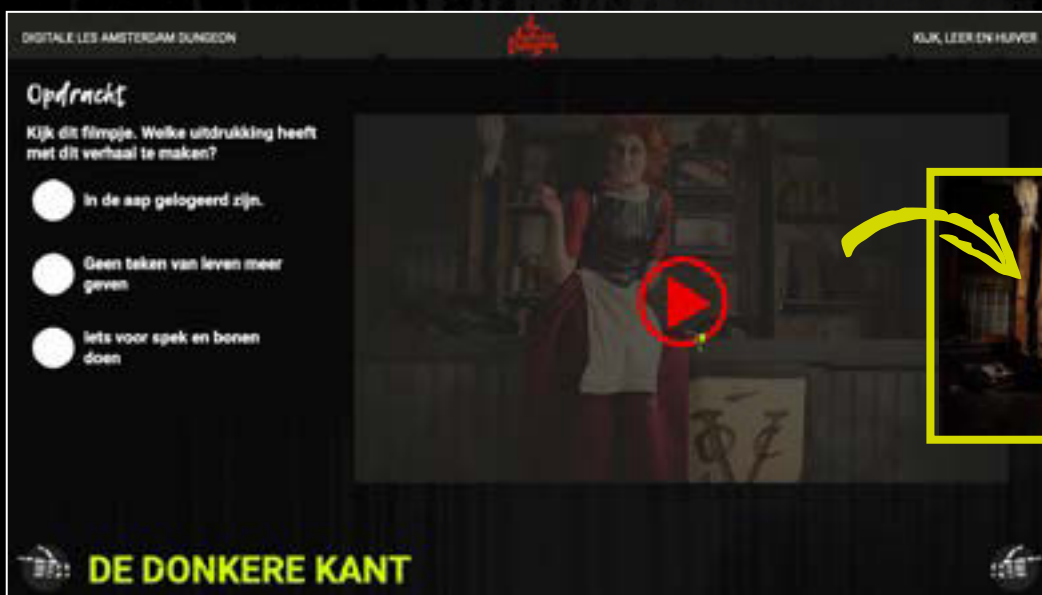
Door te klikken op de verschillende afbeeldingen, ontdekken de leerlingen meer over de Gouden Eeuw en de VOC.

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

De leerlingen klikken op de straatnaamborden die volgens hen te maken hebben met de VOC. In beeld verschijnt een uitleg.

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

Klik op om het filmpje te starten.

De vrouw vertelt hoe zielenverkopers mensen ronselen om op de VOC-schepen te werken. Maar is ze zelf wel te vertrouwen?

Na het kijken maken de leerlingen de opdracht. Als ze op het goede antwoord klikken, verschijnt een uitleg in beeld.

ANTWOORD:

In de aap gelogeerd zijn.

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

De leerlingen beantwoorden de vier multiple choice-vragen. Is het antwoord goed, dan verschijnt een V in beeld. Bij een fout antwoord, zien de leerlingen een X.

EXTRA:

Niet iedereen heeft dezelfde functie op een schip. Wat weten de leerlingen over de verschillende rangen? Schrijf de volgende beroepen op het bord:

hoogbootsman, opperkoopman, scheepsjongen, kapitein, kok, matroos.

Vraag de leerlingen de beroepen in de juiste volgorde te zetten.
De hoogste rang bovenaan, de laagste onder.

ANTWOORDEN:

Opperkoopman
Kapitein
Hoogbootsman
Kok
Matroos
Scheepsjongen

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

DIGITALE LES AMSTERDAM DUNGEON

KLIK, LEER EN HUIJER

Opdracht

Is dit een gewone vrouw of een toverkol? Sleep de beschuldigingen naar de heks toe en kijk of je met een echte heks te maken hebt!

Mijn koe is ziek geworden nadat die vrouw haar aaide.	Die vrouw heeft seks met de duivel gehad!	Die vrouw is ongetrouwd en heeft een kat, duidelijk een heks.	Die vrouw heeft haar buurmeisje een verlamde arm bezorgd.
Mijn vrouw is onvruchtbaar door deze heks.	Internet ligt eruit door die heks	Mijn Instagram is gehackt, eh behekt door haar!	Ik heb een lekkie fietsband door die heks.

RECHTSPRAAK

Bepaalde gebeurtenissen wezen er vroeger volgens bijgelovige mensen op dat iemand een heks was. Van welke dingen konden ze beschuldigd worden? Bij drie beschuldigingen gaat het vuur branden.

ANTWOORDEN:

- Mijn koe is ziek geworden nadat die vrouw haar aaide
- Die vrouw heeft seks met de duivel gehad!
- Die vrouw is ongetrouwd en heeft een kat, duidelijk een heks.
- Die vrouw heeft haar buurmeisje een verlamde arm bezorgd.
- Mijn vrouw is onvruchtbaar door deze heks.

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

DIGITALE LES AMSTERDAM DUNGEON

KLIK, LEER EN HUIJER

Opdracht

Alles wat misging in een dorp of stad, was de schuld van een heks, zo dachten veel mensen in de Middeleeuwen. De duivel zat achter elk ongeluk en de heks was zijn helper vol toverkracht. Maar hoe kon een rechter erachter komen of de beschuldigingen waar waren? Klik op de afbeeldingen.

RECHTSPRAAK

Rechters hadden nogal omstreden manieren om uit te vinden of iemand een heks was. De leerlingen klikken op de afbeeldingen om hier meer over te weten te komen.

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

DIGITALE LES AMSTERDAM DUNGEON KLIK, LEER EN HUIJER

Quiz

Hoe kwamen mensen op het idee om iemand van hekserij te beschuldigen?

- ☐ 1 Ze hadden zelf pech en wilden daar iemand anders de schuld van geven
- ☐ 2 Omdat die persoon vlieze kruidenbrouwsels verkocht
- ☐ 3 Omdat ze iemand in een grote dampende ketel zagen roeren

Welke benamingen gebruikten ze in de zestiende eeuw nog meer voor heks? Sleep de woorden in de ketel.

Zwarte magica
kwade vrouw
fantasia
toversche
wicca
kol
malefica

Waar of niet waar? Alle heksen waren vrouwen

☐ Waar

☐ Niet Waar

RECHTSPRAAK

De leerlingen beantwoorden de drie vragen.

ANTWOORDEN:

- 1 Ze hadden zelf pech en wilden daar iemand anders de schuld van geven.
- 2 kol, toversche, malefica
- 3 niet waar, de meesten wel, maar ook mannen konden van hekserij beschuldigd worden.

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

DIGITALE LES AMSTERDAM DUNGEON KLIK, LEER EN HUIJER

Opdracht

Beschik jij over een zwakke maag? Hou dan maar een emmertje bij de hand voor het kijken van dit filmpje...

GENEESKUNDE

Klik op om het filmpje te starten. De schoonmaakster vertelt over het lijk van moordenaar Zwarte Jan.

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

DIGITALE LES AMSTERDAM DUNGEON

KLIK, LEER EN HUIJER

Opdracht

Dit is een schilderij van de beroemde schilder Rembrandt van Rijn. Klik op verschillende plekken op de afbeelding en ontdek of dit een honnorscène is, een moordpartij of een wetenschappelijk onderzoek.

GENEESKUNDE LEKKER LIJKEN SNIJDEN

De leerlingen ontdekken meer over geneeskunde en wetenschappelijk onderzoek in het verleden door te klikken op de cirkels en de rechthoek in het schilderij 'De anatomische les van Dr. Nicolaes Tulp' van Rembrandt van Rijn.

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

DIGITALE LES AMSTERDAM DUNGEON

KLIK, LEER EN HUIJER

Opdracht

Welkom op het Galgenveld, hét uitje voor het hele gezin. De stank is onverdraaglijk, het uitzicht afschrikwekkend. Breng vooral een bezoek aan ons geliefde theehuis, voor het beste uitzicht. Want zeg nou zelf, u wilt toch niet dat uw kinderen voor galg en rad opgroeien? Klik vooral op de afbeelding voor wat smeulpe details.

GENEESKUNDE GOED UITZICHT

Door te klikken op de cirkels op de afbeelding, leren de leerlingen meer over het Galgenveld.

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

DIGITALE LES AMSTERDAM DUNGEON

KLIK, LEER EN HUIVER

Opdracht

Veel medicijnen en behandelingen die we nu gebruiken, waren nog niet uitgevonden in de Middeleeuwen. Welke methode zou een Middeleeuwse chirurgijn gebruiken voor deze kwaaltjes? Sleep ze bij elkaar.

☐ Hoofdpijn	Paar adertjes doorsnijden om bloed weg te laten lopen
☐ Buikpijn	Bloedzuigers plaatsen
☐ Grote wond aan arm of been	Met een zaag het lichaamsdeel verwijderen
☐ Onverklaarbaar ziek	Gaatje maken in je hoofd

GENEESKUNDE KWAKZALVERIJ

De leerlingen zien vier aandoeningen en vier middeleeuwse 'oplossingen'. Ze slepen de methodes die de chirurgijn gebruikte naar de juiste kwaal.

ANTWOORDEN:

Hoofdpijn – gaatje maken in je hoofd

Buikpijn – bloedzuigers plaatsen

Grote wond aan arm of been – met een zaag het lichaamsdeel verwijderen

Onverklaarbaar ziek – paar adertjes doorsnijden om bloed weg te laten lopen

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

DIGITALE LES AMSTERDAM DUNGEON

KLIK, LEER EN HUIVER

Opdracht

Wist je dat het typisch Nederlands is om met ziektes te schelden? De meeste uitdrukkingen zijn ontstaan in de tijd dat de ziektes nog niet te genezen waren. Eigenlijk wens je dus iemand dood. Klik de scheldwoorden aan die een ziekte zijn.

Krijg de pest!	Krijg de vinkentering!
Lik mijn neet!	Ik heb een pleurishikel aan jou!
Teringjoch!	Krijg de vlieslegende pestpokken touwteringmondenklauwzeer!
Klerekind!	

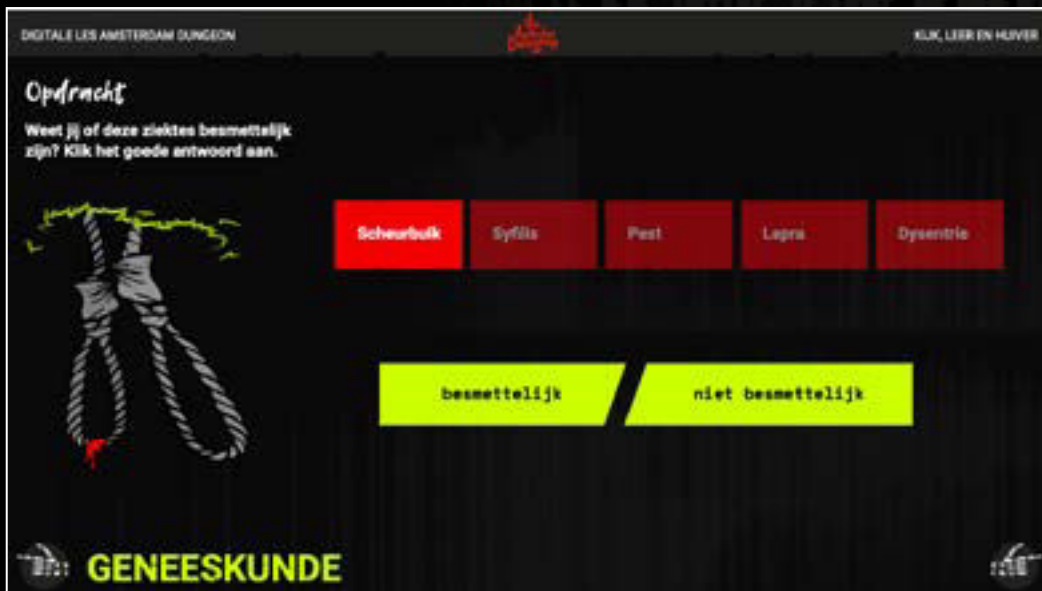
GENEESKUNDE EEN POTJE SCHELDEN

De leerlingen klikken de scheldwoorden aan die een echte ziekte zijn.

ANTWOORDEN:

- krijg de pest
- teringjoch
- klerekind
- krijg de vinkentering
- ik heb een pleurishikel aan jou

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

De leerlingen geven aan of de ziektes scheurbuik, syfilis, pest, lepra en dysenterie volgens hen besmettelijk zijn. Ze klikken bij iedere ziekte die oplicht op besmettelijk of niet besmettelijk. Als het antwoord goed is, verschijnt een uitleg in beeld.

ANTWOORDEN:

Scheurbuik – niet besmettelijk

Syfillis – besmettelijk

Pest – besmettelijk

Lepra – besmettelijk

Dysenterie – besmettelijk.

Klik op om naar de volgende pagina te gaan.

DIGITALE LES AMSTERDAM DUNGEON

KLIK, LEER EN HUIVER

Opdracht

Een dreigende beul, bungelde lijken aan de galg en een valse rechter die je tot de brandstapel veroordeelt... In de Amsterdam Dungeon ben je je leven niet zeker. Er is maar een manier om de tocht door donkere kanten van de geschiedenis te overleven: stalen zenuwen. Heb jij die? Test het nu!

vrang 1

Je zit in de klas en er klinkt ineens een corvendovende knal. Jij...

- a. springt in de lucht van de schrik. Wat was dat?
- b. kijkt op, ziet dat er niks aan de hand is en gaat weer door met je werk.

vrang 2

Je mag een avondje film kijken met je vrienden. Je kiest:

- a. Een grappige tekenfilm. Ah!jd lachen!
- b. Een enge thriller. Hoe griezeliger, hoe beter.

vrang 3

Je bent op kamp en er is een dropping in een donker bos. Jij...

- a. houdt je zaklamp stevig in je hand geklemd, gilt bij elk kraakje en bent heel blij als het voorbij is.
- b. rent in je uppie een stukje voor de groep uit om je achter een boom te verstoppen, zodat je iedereen aan het schrikken kunt maken.

vrang 4

Je fietst in het schemerdonker naar huis en bij het tusseltje waar je door moet, staat een groep grote jongens te schreeuwen. Je...

- a. geeft een ruk aan je stuur en fietst wel een heel stuk om. Voor geen goet ga je daar langs.
- b. trapt lekker hard door en scheurt zonder op te kijken langs ze.

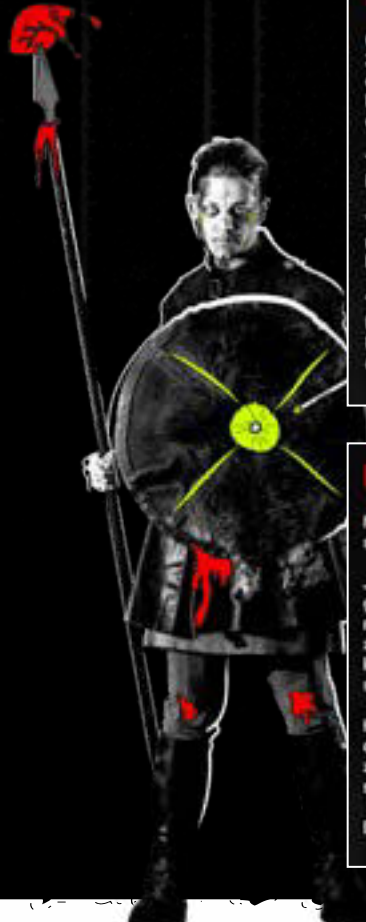
vrang 5

De directeur van jouw school roept jou bij zich en beschuldigt je heel boos van diefstal. Jij...

- a. wordt rood, begint te hikkelen. Dit is oneerlijk zeg. Zoets zou je nooit doen! Huiltend ga je de kamer uit.
- b. laat de man uitrazen en zegt dan kalm dat het hele verhaal onzin is. Je draait je om en loopt weg. Wat denkt die man wel?

TEST HEB JIJ STALEN ZENUWEN?

De leerlingen maken de test en ontdekken of ze stalen zenuwen hebben. Ze beantwoorden vijf vragen en zien de uitslag in beeld.

UITSLAG

Oh, oh, oh... dit is niet zo best, teer ziele. Zo ga je de Amsterdam Dungeon niet overleven. Gelukkig zijn we er op tijd bij en kunnen we je nog net wat tips geven om het er levend van af te brengen.

Tip 1: Houd te allen tijde de hand vast van iemand die dapperder is dan jij.

Tip 2: Fluister in het oor van je docent dat je niet zo'n held bent, dan kan die je altijd helpen.

Tip 3: Sta je echt op je benen te trillen? Bedenk dan snel dat je niet echt in de Middeleeuwen bent beland, maar in een attractie. Je kunt dit!

UITSLAG

Nou koele kikker, jij bent niet snel van je stuk te krijgen!

Je durft alles, blijft altijd kalm en hoe griezeliger, hoe beter voor jou. Maar wacht maar af, in de Amsterdam Dungeon komen zelfs de grootste durfals weleens met knikkende knieën en zwetende handjes te staan.

Heb je echt stalen zenuwen? Voorkom dan dat een van de tere zieljes uit jouw klas een zenuwinzinking krijgt en geef hem of haar snel een hand.

Durf je dat ook?

**BINNENKORT THE AMSTERDAM DUNGEON BEZOEKEN?
OF WILT U MEER WETEN?
GA DAN NAAR:
WWW.THEDUNGEONS.COM/AMSTERDAM/NL/**